

Aan:	Zeilfort Kudelstaart B.V.	Kenmerk:	20200465/not04
Auteur:	P.I. (Pim) Godschalk	Datum:	14 augustus 2020
Projectleider:	P.I. (Pim) Godschalk	Status:	Versie 1
Kwaliteitscontrole:	D. (David) Hess	Bijlagen:	-

Inleiding

Voor de uitbreiding en functiewijziging van Fort Kudelstaart wordt een bestemmingsplanwijziging aangevraagd. Er zijn bezwaren gemaakt in dit kader voor wat betreft de ringslang op het forteiland, en de aanwezigheid van rivierdonderpad in het water.

In deze notitie wordt kort onderbouwd wat de status is van deze soorten en welke juridische gevolgen dit wel of niet heeft. Voor de ringslang wordt hierbij vooral gebruik gemaakt van de informatie die in eerdere documenten is beschreven.

Ringslang

Voor de ringslang is reeds eerder een beoordeling opgesteld. Relevante documenten in dit kader zijn:

- De quickscanrapportage (20161420/rap01, versie 2, d.d. 12 januari 2017). Bij het opstellen van de quickscan zijn geen waarnemingen van de ringslang in de directe omgeving van het fort gevonden in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Bekende populaties liggen op ruime afstand (Vinkeveense plassen = 10 km, Amsterdamse Bos = 6 km). De populaties van deze soort zijn goed bekend. Het ontbreken van een bekende populatie rondom de Westeinderplassen in combinatie met de afstand tot bekende populaties was destijds voldoende aanleiding om de aanwezigheid van de ringslang uit te sluiten.
- Een aanvullende brief naar de gemeente Amstelveen, naar aanleiding van een melding van omwonenden dat de ringslang was waargenomen in de omgeving van het fort (kenmerk 20190134/brf01, versie 1, d.d. 7 februari 2019). In deze brief is o.a. zichtbaar dat er slechts enkele waarnemingen bij het fort zijn, en veel meer waarnemingen bij de vaste populaties. Er wordt dan ook beargumenteerd waarom de aanwezigheid van een vaste populatie onwaarschijnlijk is. In deze brief was 1 uitgangspunt verkeerd opgenomen, namelijk dat het gehele forterrein beschoeid is en daarmee ontoegankelijk voor de ringslang. Dat blijkt niet geheel juist, er zijn trailerhellingen en andere lage delen waar de ringslang het forterrein op kan. Echter, in de brief was al uitgegaan van de kleine mogelijkheid dat er een ringslang kan overwinteren in de strekdam ten zuidwesten, daarvoor is een voorzorgsmaatregel opgenomen om effecten te voorkomen (frozen stobben buiten de overwinteringsperiode om doden te voorkomen).
- In deze brief is eveneens betoogd waarom voortplantingsbiotoop en essentieel foerageergebied ontbreken.
- Er is een vervolgbrief opgesteld op 2 juli 2019 (kenmerk 20190134/brf03, versie 2). Met deze brief is ingegaan op eerdere bezwaren van omwonenden, namelijk dat het forterrein wel toegankelijk is, en dat er wel een (kleine) populatie ringslang aanwezig is, aangezien er broeihopen op particulier terrein aanwezig zijn (dit is overigens niet geverifieerd). Op basis van dit gegeven is onze analyse aangepast, en is overwintering op het forteiland niet uitgesloten. Dezelfde maatregel als voor de strekdam kan worden toegepast, waarmee negatieve effecten en daarmee ontheffingsplicht voorkomen kan worden. De eindconclusie is daarmee niet veranderd.

De ringslang is beschermd onder artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Dit betekent dat het verboden is opzettelijk vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen, en dieren te doden. Het leefgebied van de soort is alleen beschermd wanneer het essentieel is voor de functie van voortplantingsplaatsen (dit is een landelijke interpretatie, het leefgebied wordt niet als zodanig benoemd in de Wet!). Het verstoren van de ringslang is niet verboden, behalve wanneer dit leidt tot de dood van het individu.

Van belang voor de ringslang zijn dus:

- Worden er dieren gedood?

Het antwoord is nee. De aanwezigheid van dieren is niet permanent. Tijdens de werkzaamheden kan altijd een individu opduiken, bijvoorbeeld een foeragerend dier of een dier dat zich verplaatst tussen delen van zijn leefgebied. Ringslangen kunnen goed zwemmen, het is dan ook het meest waarschijnlijk dat het dier zwemmend rond het forteiland wordt aangetroffen. In de meeste gevallen zal de ringslang zelf wegzwemmen, het zijn namelijk schuwe dieren. Mocht een ringslang het forteiland opgaan, dan kan het werk even worden stilgelegd totdat het dier vertrekt. Daarmee is het doden van dieren geheel te voorkomen.

- Worden er voortplantingsplaatsen beschadigd of vernield?

Het antwoord is nee. De ringslang heeft broeihopen/composthopen nodig om eieren in te leggen, omdat de eieren een hoge temperatuur nodig hebben om te ontwikkelen. Composthopen en mestvaalten en kunstmatig aangelegde broeihopen zijn dan ook de plekken waar de ringslang zich tegenwoordig voortplant. Broeihopen zijn niet aanwezig op het forteiland.

- Worden er rustplaatsen vernield?

De ringslang heeft geen vaste rustplaatsen. De dieren kunnen elke dag ergens anders verblijven of in de ochtend liggen op te warmen in de zon. Bij de interpretatie van rustplaatsen kan gedacht worden aan bijvoorbeeld een dassenburcht die niet actief meer wordt gebruikt voor de voortplanting, maar waar de dassen nog met enige regelmaat overdag slapen en rusten. Dat zijn duidelijk aanwijsbare, vaste rustplaatsen. De ringslang kent dergelijke plekken niet, en dat geldt des te meer als er sprake is van een omgeving waar ringslangen af en toe langstrekken of toevallig terechtkomen op het moment dat ze zich verspreiden vanuit de vaste leefgebieden. In de kerngebieden van de ringslang in Nederland zijn er wel min of meer vaste winterverblijfplaatsen, zoals spoor- en dijktaaluds, waar de ringslang in holten de winter doorbrengt in winterslaap. Vaak is dat bij een gebrek aan geschikte winterverblijfplaatsen in de omgeving (de dijk rondom het eiland Marken is een bekend voorbeeld). In laagveengebieden is vaak een gebrek aan geschikte overwinteringsplaatsen door de hoge grondwaterstanden. Rondom het plangebied is echter sprake van kleiige gronden.

Het is vaak onmogelijk om een holte als vaste rustplaats aan te wijzen waar hetzelfde dier jaar op jaar terugkeert. Het is hierbij van belang dat er voldoende geschikte winterverblijfplaatsen aanwezig blijven, niet dat elke geschikte plek behouden blijft. Het is mogelijk dat een enkel dier op het forteiland in overwintering gaat, bijvoorbeeld in een holte onder de wortels van een boom. De werkzaamheden kunnen leiden tot het verlies van dergelijke plekken. Daarmee wordt het functionele leefgebied van de soort echter niet aangetast, omdat er een ruim aanbod aan alternatieven is in de directe omgeving. Geschikte plaatsen zijn o.a. de strekdam (holten tussen de stortstenen), tuinen van particulieren, holten onder bomen in de dijk waar de Kudelstaartseweg op ligt etc.. Het aanbod aan winterverblijfplaatsen is daarmee geen enkele beperking voor de kleine populatie ringslangen die hier aanwezig kan zijn.

De werkzaamheden leiden niet tot overtreding van art. 3.10 indien deze zorgvuldig worden uitgevoerd. Een ontheffingsaanvraag is daarom niet noodzakelijk. De Wet natuurbescherming staat de uitvoerbaarheid van het gewijzigde bestemmingsplan daarmee niet in de weg. Bij het uitvoeren van werkzaamheden moet wel telkens bekeken worden hoe effecten op de ringslang voorkomen kunnen worden.

Rivierdonderpad

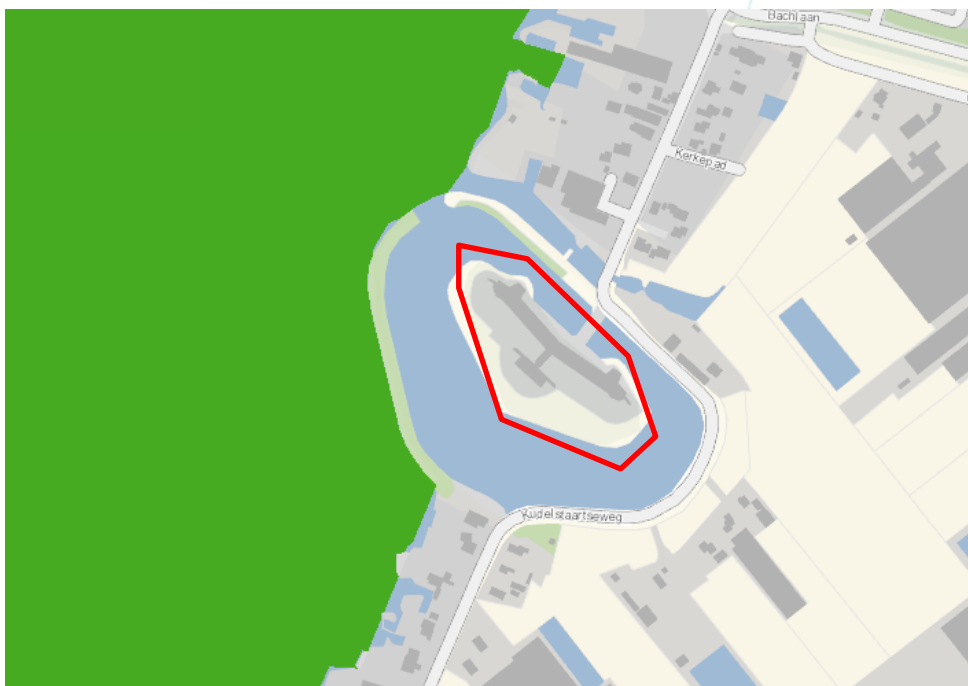
De rivierdonderpad is niet beschermd onder de Wet natuurbescherming. De soort was dit voorheen nog wel onder de Flora- en faunawet, maar die is komen te vervallen met de inwerkingtreding van de Wnb per 1-1-2017. De provincie is het bevoegd gezag en kan extra soorten beschermen bovenop de landelijk geldende soortenlijst. De rivierdonderpad is echter niet beschermd door de provincie Noord-Holland (en verder ook in geen enkele andere provincie).

De Westeinderplassen vormen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Binnen dit gebied behoort de rivierdonderpad tot de doelsoorten en vormt daarmee onderdeel van de wezenlijke en kenmerkende waarden. Binnen de provincie Noord-Holland hoeft externe werking niet getoetst te worden. Met andere woorden: een plan buiten de grenzen van het NNN hoeft niet getoetst te worden op de effecten die het kan hebben op de wezenlijke en kenmerkende waarden van het NNN.

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van het NNN (zie figuur 1), waarmee een toetsing niet nodig is. De rivierdonderpad staat de uitvoerbaarheid van het gewijzigde bestemmingsplan daarmee niet in de weg.

Los daarvan heeft het plan geen negatieve effecten op de rivierdonderpad zelf. De soort kan voorkomen in het water rondom het fort, met name op plekken waar puin in het water ligt. De strekdam ten zuidwesten is eveneens geschikt door de aanwezigheid van stortstenen. De rivierdonderpad is gebonden aan stenige substraten onder water en is daarbij zeer honkvast. Langsvarende boten zijn geen enkel probleem voor de soort. Gezien de soort koel en zuurstofrijk water prefereert, is beroering van het water eerder positief dan negatief. Verder vinden er geen werkzaamheden in het water plaats, op het aanbrengen van nieuwe steigerpalen na. Het in de grond brengen van dergelijke palen heeft geen negatieve effecten (er worden geen vissen bij gedood). Mocht er puin op de bodem liggen dan wordt dit aan de kant geschoven (de paal kan moeilijk door het puin gedrukt worden), waarmee het biotoop blijft bestaan.

De voorgenomen functiewijziging en daarbij behorende werkzaamheden hebben dus geen effect op de mogelijk aanwezige populatie rivierdonderpad rondom het fort. Daarmee is een effect op de populatie in de Westeinderplassen met zekerheid afwezig.

Figuur 1. Ligging plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van het NNN (groen).

Bron: <https://maps.noord-holland.nl/WebViewer/index.html?viewer=nbp>